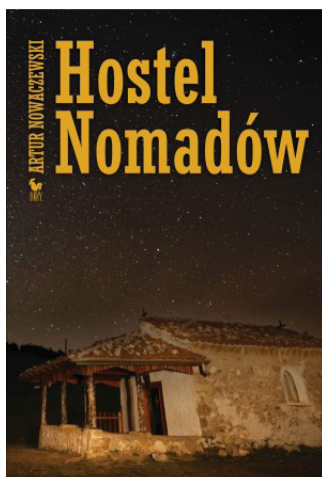

Hostel nomadów

Wydawnictwo Iskry
Warszawa 2017

Impresjonistyczna wędrówka „po kręgosłupie Bułgarii” wypełniona wrażeniami, spotkaniami ludźmi, obrazami, smakami i zapachami kraju, który przez ponad pięć wieków trwał w granicach Imperium Osmańskiego, by ostatecznie uzyskać niepodległość dopiero w wieku XX. Ciepła i życzliwa. Zmienna i tajemnicza. Znajoma i nieznana. Intymnie bliska. Taka się jawi Bułgaria wydeptana krokami trójmiejskiego poety, Artura Nowaczewskiego.

Za wydawcą

Opis

Opowieść o pieszych wędrówkach po górach i miastach Bułgarii odbytych przez autora w latach 2009-2014. Z 15 rozdziałów tej opowieści większość ma charakter autobiograficznych zapisów rejestrujących wrażenia z podróży. Są wśród nich trzykrotnie „Zapiski piechura”, a także „Ścinki z notatnika”. Niektóre z rozdziałów – to sprawozdania z lektur autora gromadzącego informacje o kulturze i historii Bułgarii, np. na temat powstania kwietniowego, z 1876 roku, podjętego przez Bułgarów przeciwko Imperium Osmańskiemu i prowadzącego pośrednio – za sprawą wojny rosyjsko-tureckiej – do niepodległości Bułgarii.

Trzon opowieści Nowaczewskiego – to jednak relacja z samotnych podróży po bułgarskich pasmach Rity, Pirinu, Rodopów czy szlaku Kom-Emine. Celem tych podróży nie są odkrycia krajoznawcze, ale wejrzenie w głąb własnej duszy. Są to introspekcje nomady – przeprowadzane zawsze w drodze, zatrzymane, zanim w autorefleksji nastąpi etap dzielenia włosa na czworo. Refleksja nad sobą nigdy nie przybiera tutaj charakteru czystego solilokwium, ale miesza się z relacją wędrowca. Nawet w chwilach odpoczynku nomada planuje następne etapy podróży, odpoczywa

albo rozwiązuje tak podstawowe kwestie, jak miejsce na nocleg czy pożywienie.

Chociaż Nowaczewski świadomie wybiera samotność w podróży, to pozostaje otwarty na spotkania z ludźmi. W sposób prosty, bezpretensjonalny i serdeczny nawiązuje znajomości i przyjaźnie z napotkanymi po drodze osobami. Opowiada o nich z ciepłem i sympatią, wprowadzając czytelnika w klimat codziennego życia mieszkańców Bułgarii. Nowaczewski lubi porównywać losy Bułgarów i Polaków. Wnioski mogą być dla polskiego czytelnika – przyzwyczajonego myśleć o polskim losie jako o paśmie nieszczęść – oczyszczające i otrzeźwiające. Do tej drugiej kategorii należy chyba relacja z rozmowy z Atanasem – entuzjastą rządów Władimira Putina w Rosji. Tytuł książki *Hostel nomadów* mocno akcentuje ów aspekt interpersonalny podróży – odnosi się bowiem do konkretnego miejsca w Bułgarii, do ludzi tam spotykanych.

W końcu – Nowaczewski ujawnia się w *Hostelu nomadów* jako poeta zainteresowany poezją bułgarską. Rozdział „Batak” zawiera nawet niedokończony przekład wiersza Iwana Wazowa dotyczącego pogromu dokonanego na Bułgarach przez Turków w roku wybuchu powstania kwietniowego.

Autor

Artur Nowaczewski jest poetą związanym ze środowiskiem „Toposu”, autorem czterech tomów poetyckich, dwóch książek z zakresu krytyki literackiej oraz wspomnień z pobytu w Korei Północnej *Dwa lata w Phenianie*. Ta ostatnia książka dotyczy wydarzeń, które mają bezpośredni związek z podróżą do Bułgarii, ponieważ Nowaczewski odwiedza tam kolegę z ra-

dzieckiej szkoły, do której uczęszczał w Pjongjangu. Nowaczewski jest również uniwersyteckim polonistą w Gdańsku – autorem książki *Szlifybruki i flâneurzy. Figura ulicy w literaturze polskiej po 1918 roku*.

Tematy do dyskusji

- Jak można opisywać podróż, a jak robi to Artur Nowaczewski? Czy zapis podróży Nowaczewskiego jest podobny do jakiegoś znanego z historii literatury modelu relacji z podróżą (eseistycznej, autobiograficznej albo reporterskiej). Sam autor przywołuje w jednym z wywiadów tradycję Wordswortha, Keatsa czy Rimbauda – poetów, którym pasja wędrowania pomagała tworzyć dzieła literackie.
- Czym jest dla Nowaczewskiego piesza wędrówka? Czy można ją potraktować jako duchowe ćwiczenie, jako rodzaj praktyki ułatwiającej samopoznanie i samodoskonalenie? Poszukując odpowiedzi, warto wziąć pod uwagę tom poetycki Nowaczewskiego *Kutabuk*.
- Jak podróżuje Nowaczewski? Jak się przygotowuje do podróży, w co jest wyposażony, jakie środki stosuje, żeby przetrwać w samotnej wędrówce, wymagającej kondycyjnie i logistycznie?
- Co można powiedzieć o polskim losie – w konfrontacji z losem bułgarskim? Można o to zapytać zarówno z perspektywy historii, jak i współczesnych doświadczeń Polaków i Bułgarów.
- Bułgaria – od pewnego czasu lubiany przez Polaków kierunek podróży – w książce Nowaczewskiego. Bułgaria – dostrzeżona od strony dużych centrów miejskich, aspirujących do standardów bogatych krajów europejskich i od strony biednej prowincji. Bułgaria – przestrzeń wypełniona pamięcią historyczną, czasami sięgającą daleko wstecz, do starożytności.

Warto przeczytać

- A. Nowaczewski: *Dwa lata w Phenianie*. Warszawa 2013 – pierwsza książka „podróźnicza” (w innym sensie niż *Hostel nomadów*) Nowaczewskiego.
- A. Nowaczewski: *Kutabuk*. Sopot 2015 – ostatni tom poetycki Nowaczewskiego
- M. Książek: *Droga 816*. Białystok 2015 – reportaż z pieszej podróży.
- P. Theroux: *Głębokie Południe. Cztery pory roku na głuchej prowincji*. Warszawa 2017 – klasyka reportażu z podróży

Poleca

Tomasz Garbol – literaturoznawca i krytyk literacki. Interesuje się problematyką dotyczącą sacrum w literaturze, szczególnie w poezji współczesnej. Dyrektor Ośrodka Badań nad Literaturą Religijną KUL. Publikował m. in. w „Języku Polskim”, „Pamiętniku Literackim”, „Ruchu Literackim”, „Znaku”.

